

ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΠΡΟΣΤΑΤΕΨΕΙ ΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ; (Φεβρουάριος 2007)

Συγγραφέας: ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΒΩΚΟΥ

Οι φορείς διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών (Φ.Δ.) είναι νεοσύστατοι οργανισμοί, εποπτευόμενοι από το ΥΠΕΧΩΔΕ. Ιδρύθηκαν, έπειτα από τεράστιες καθυστερήσεις και σοβαρές πιέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με στόχο τη διαχείριση οικολογικά σημαντικών περιοχών της ελληνικής όσο και της ευρωπαϊκής επικράτειας. Από τους 27 Φ.Δ. της χώρας όμως, μόνον οι οκτώ ξέρουν τι διαχειρίζονται. Οι αναγκαίες κοινές υπουργικές αποφάσεις οριοθέτησης των περιοχών ευθύνης τους δεν υπογράφονται. «Υπάρχουν αντιδράσεις», αφήνει να εννοηθεί η ηγεσία του ΥΠΕΧΩΔΕ. Λες και όποτε νομοθετεί αυτό το Υπουργείο έχει προηγουμένως εξασφαλίσει την απόλυτη συμφωνία απάντων των ενδιαφερομένων.

Ανακοινώνει ξανά και ξανά το ΥΠΕΧΩΔΕ ότι «ενέκρινε τόσους κανονισμούς Φ. Δ. (δηλαδή, διατάξεις που θέτουν τους κανόνες λειτουργίας τους), ενώ μόνον οκτώ είχαν εγκριθεί μέχρι τον Μάρτιο του 2004 (δηλαδή, από την προηγούμενη κυβέρνηση)». Τι στόχο έχει η σύγκριση, αν όχι την παραπλάνηση; Προφανώς, όταν οι 25 από τους 27 Φ.Δ. συγκροτήθηκαν μόλις τον Ιούλιο 2003, μόνον οι κανονισμοί των δύο παλαιότερων (τέσσερις για καθένα) θα μπορούσαν να είχαν εγκριθεί. Και επί της ουσίας, η βραδεία έγκριση σχεδόν πανομοιότυπων κανονισμών δεν είναι έργο άξιο ανακοίνωσης.

Ακόμη περιμένουμε τις ουσιαστικές αποφάσεις, όπως αυτές που θα επιτρέψουν τη στελέχωση των Φ.Δ. Αντ' αυτών, το ΥΠΕΧΩΔΕ προωθεί προς θεσμοθέτηση νέες περιοχές. Όταν οι ιδρυμένοι Φ.Δ. αφέθηκαν στην τύχη τους, προς τι η ίδρυση νέων (κάπου στις εκλογικές περιφέρειες ενδιαφερόμενων πολιτικών ανδρών); Εκτός εάν το κίνητρο είναι τα ευρωπαϊκά χρήματα για την προστασία μαζί με το ελληνικό δαιμόνιο ανεύρεσης ευκαιριών «καλύτερης» αξιοποίησης, με πρόσχημα την προστασία προς όφελος της εκλογικής πελατείας.

Σύμφωνα με το ν. 2742/1999, ο πρόεδρος των Φ.Δ., «είναι πρόσωπο με επιστημονικές γνώσεις και εμπειρία σε θέματα προστασίας του φυσικού

περιβάλλοντος». Θα πρέπει να εξηγήσει το ΥΠΕΧΩΔΕ πώς οι ποικιλώνυμοι επιτηδευματίες που επέλεξε να διορίσει ως προέδρους έχουν επιστημονικές γνώσεις και εμπειρία σε θέματα προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος. Και το ίδιο να εξηγήσει (αυτό ισχύει και για την προηγούμενη ηγεσία) για τους τοπικούς άρχοντες, αιρετούς ή μη, που έχρισε προέδρους. Η υποχρέωση των τελευταίων να φροντίσουν το φυσικό περιβάλλον δεν ισοδυναμεί με επιστημονική γνώση γι' αυτό. Αν στο ΥΠΕΧΩΔΕ δεν αρέσει ο νόμος που έφτιαξε, ας τον αλλάξει. Αλλά δεν μπορεί το ίδιο να τον καταστρατηγεί.

Τα πρώτα διοικητικά συμβούλια των Φ.Δ. κατάφεραν, πριν εκπνεύσει το 2003, να υποβάλουν προτάσεις χρηματοδότησης στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον», σύμφωνα με τις προτροπές της τότε ηγεσίας του ΥΠΕΧΩΔΕ. Για περισσότερο από ένα χρόνο μετά τις εκλογές που ακολούθησαν κανείς δεν ασχολήθηκε με αυτές. Όταν πολύ αργότερα συνειδητοποίησαν στο ΥΠΕΧΩΔΕ ότι με την απραξία δεν απορροφώνται οι διαθέσιμοι ευρωπαϊκοί πόροι, κάτι άρχισε να κινείται. Επειδή όμως δεν μπορούν εν μιά νυκτί να ολοκληρώσουν διαδικασίες που θα έπρεπε προ πολλού ηγεσία και υπηρεσίες να είχαν εξασφαλίσει, ως Πόντιοι Πιλάτοι βρήκαν λύση: «Φταίνε οι Φ.Δ. για τη χαμηλή απορροφητικότητα», είπαν και ένιψαν τας χείρας τους.

Το ΥΠΕΧΩΔΕ συστηματικά εκώφευσε στις εκκλήσεις των Φ.Δ. για στήριξη. Να φταίει άραγε ότι έπρεπε πρώτα να αλλάξουν οι πρόεδροι «επί το αναπτυξιακότερο και κομματικότερο», το τελευταίο κατά τις επιταγές του Πρ. Παυλόπουλου, που κατήργησε όλους τους ασκούντες διοίκηση; Ακούμε τον Πρωθυπουργό να λέει: «Να εμπιστεύεστε τους πολίτες πέρα και πάνω από τις πεποιθήσεις τους». Μάλλον δεν συμφωνούν πολλοί μαζί του, και προφανώς ο Υπουργός Εσωτερικών και η ηγεσία του ΥΠΕΧΩΔΕ.

Πολλοί από αυτούς που κλήθηκαν να συνδράμουν τους Φ.Δ. στα αρχικά τους στάδια ήταν καταξιωμένοι ειδικοί επιστήμονες. Δεν ήταν κομματικοί υπάλληλοι ούτε είχαν ανάγκη από κομματικά δεκανίκια. Τους ζητήθηκε να συμβάλουν στη στήριξη ενός νέου θεσμού και το έκαναν χωρίς καμιά αμοιβή, πιστεύοντας ότι υπηρετούν τη χώρα κι έναν ανώτερο σκοπό. Φαίνεται όμως ότι κάτι τέτοια δεν τα καταλαβαίνει η παρούσα ηγεσία του ΥΠΕΧΩΔΕ. Και ανιστόρητη καθώς είναι, δεν διανοείται πως χωρίς συνέχεια, μόνο από τύχη σώζεται ένα σύστημα από κατάρρευση -εκτός κι αν θέλει να

το οδηγήσει εκεί. Με कारατομημένη όλη την προηγούμενη διοίκηση, έκανε την πρώτη συνάντηση με τους Φ.Δ. λίγο πριν λήξει το 2006. Πόσα να προλάβουν να μάθουν οι νέοι πρόεδροι -όλοι στελέχη, μέλη ή οπαδοί του κυβερνώντος κόμματος- ώστε να συζητήσουν αποτελεσματικά;

Πολλά θα μπορούσαν να ειπωθούν για τη διαδικασία με την οποία στήθηκαν οι Φ.Δ. από τις ηγεσίες που προηγήθηκαν, για τις ανεπάρκειες και τις αδυναμίες του συστήματος. Αλλά, τι να ειπωθεί για την απραξία που ακολούθησε; Το «Δ.Ε.» (Δημόσια Έργα) του ΥΠΕΧΩΔΕ κινείται δραστήρια, αλλάζοντας τη μορφή της Ελλάδας. Το «ΠΕ» (Περιβάλλον), κυρίως αυτό που συνδέεται με την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, ρεμβάζει. Όταν θα έχει για τα καλά αλλάξει η μορφή της χώρας, όταν το φυσικό της περιβάλλον, απελευθερωμένο και από το βραχνά του άρθρου 24, καταστήσει, όπως αυτό των πόλεων της, όταν όλα τα ανέγγιχτα ορεινά παραδοθούν στη χιονοδρομική, τα πεδινά στην γκολφική κι όλα μαζί, παράκτια και εσωτερικά, στην οικοδομική ανάπτυξη, τότε ίσως κάποιοι ξυπνήσουν κι αναρωτηθούν τι έγινε. Εκτός κι αν έρθουν βροχηδόν οι καταγγελίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κάτι περισωθεί. Γιατί έτσι χτίζεται χρόνια τώρα η περιβαλλοντική πολιτική της χώρας -με εξωτερικό μπαμπούλα και με εμβαλωματικές λύσεις.

Πριν είναι πολύ αργά, όσοι μπορούν να κάνουν τη διάκριση μεταξύ ανάπτυξης και υπανάπτυξης, με όρους του σήμερα, όχι του χθες, ας αντιδράσουν. Κι όσοι μπορούν να δουν λίγο πιο πέρα από τον ορίζοντα της εκλογικής τετραετίας, ας βρουν το πολιτικό θάρρος να δράσουν.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» στις 1 Φεβρουαρίου 2007, σ. 24.